

1859—1860 г.

№ 165.

Кукушъ, Битоля.

Прѣзъ 1850—1860 г. въ българскитѣ страни се бѣ явило течение за прѣминаване на българския народъ отъ православие въ католичество. Патриотитѣ смѣтаха така да се отцѣпятъ отъ гръцката патриаршия и да избавятъ своя народъ отъ погрѣчване. Това движение особено бѣ силно срѣдъ македонскитѣ българи въ Кукушъ, Битоля и др. Кукушани въ 1859 г. потърсиха закрилата на папа Пия IX, отъ когото искаха между друго — богослужението да се извършва на славѣнски, а училищниятъ езикъ да е новобългарски. Ето прочее извадки отъ просбата на кукушани до папа Пия IX, обнародвана на врѣмето си въ цариградския в. Българія, № 25 отъ 1859 г.:

„Ній долоподписанни, жители на епархія-та Поляна (= Дойранъ) съ наше голѣмо неудоволствие, съ дълбоко и неизразимо сърдечно стесненіе сме принуждени да исповѣдаме предъ цѣль свѣтъ какъ нашата вѣсточна православна църква достигнала е днесъ до таково едно достоплачевно положеніе което не може да ся опише. И толко по глубока е наша-та горестъ и душевно потрясеніе щото ные доказваме че злото надви нашето търпеніе. Увы!! оныя които бѣха длъжни да сж свѣтлината и источникътъ на сѣкоя христіанска добродѣтель, сирѣчь нашити първи пастири и църковни началници, другояче нарѣчени наши архіепископи, тѣпчатъ съ крака законити и таинствата на Църквата. (И оныя които) сж по-своили (църковните имоти) сж нѣколко лица облечени съ священнически характеръ (истина), нѣ които нематъ нито вѣра, нито съвѣсть, нито характеръ, чловѣци властолюбиви, честолюбиви, владени въ сребролюбіето, и които за интересъ ще направятъ сѣкакъвъ видъ лошабини.

„Като патріаршескіятъ Цареградски съборъ (синодъ) състои отъ такива лица, само по сѣбе ся разумѣва че и по епархіити ся пращатъ епископи въ всичко съобразни съ тій които ги пращатъ и нимъ они продаватъ епархіити за голѣма цѣна. Назначеніето (цѣльта) на тии епископи не е да учать стадото христово, нито да ся грижатъ за неговити духовни нужди, но единственно да събиратъ пари законно и незаконно и да ги пращатъ (артисалото) въ Фенеръ (на Гръцката патриархія) и на своити покровители. Отъ нихъ народътъ не